

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

ГЛИБОКО НА АЛЯСЦІ

27 КВІТНЯ 1992 РОКУ

Привіт із Фербенкса! Вейне, це мій останній лист до тебе. Дістався сюди два дні тому. Зловити машину тут, на Юконі, було складнувати, та я нарешті на місці.

Будь ласка, повертай усі мої листи відправником. Я повернуся на південь, мабуть, дуже нескоро. Якщо ж у цій мандрівці мене спіткає смерть і ти вже не отримаєш від мене звісток, знай, що ти крутий. А тепер я йду в джу далечінь. Алекс.

ПОШТОВА ЛИСТІВКА, АДРЕСОВАНА
ВЕЙНУ ВЕСТЕРБЕРГУ В МІСТО КАРФАГЕН, ПІВДЕННА ДАКОТА

Джим Гелліен від'їхав від Фербенкса на шість із гаком кілометрів, коли побачив на засніженому узбіччі автостопника з піднятим догори великим пальцем. Чоловік, що тремтів у сірому світлі аляскинського світання, здавався досить молодим: вісімнадцять, може, дев'ятнадцять років. З його рюкзака стирчала рушниця, хоча загрози з його боку не відчувалося. Та й навряд чи водія зі сорок дев'ятого штату Америки міг насторожити автостопник із напівавтоматом Ремінгтона. Гелліен зупинив свій фургон біля узбіччя й наказав хлопцеві забиратися всередину.

Автостопник закинув рюкзак у кузов «форда» й сказав, що його звать Алекс. «Алекс?» – запитав Гелліен, сподіваючись почути прізвище.

«Просто Алекс», – відповів молодик, демонстративно проігнорувавши натяк. Кремезний парубок (понад метр сімдесят зросту) сказав, що йому двадцять чотири і родом він із Південної Дакоти. Попросив підвезти його аж до Національного парку Деналі, бо там планував піти у хащі та «пожити кілька місяців подалі від цивілізації».

Гелліен, член спілки електриків, саме прямував до міста Анкорідж, що майже за 400 км від Деналі по шосе Джордж-Парк, тож сказав Алексу, що може висадити його, де той забажає. Наплічник Алекса видавався надто легким – кілограмів 13, не більше, і це неабияк здивувало Гелліена, досвідченого мисливця та знавця лісового життя. Таких запасів було явно замало для кількомісячного перебування в глушині, та ще й ранньої весни. «Запасів їжі та спорядження, які брав би зі собою чоловік, що готується до такої мандрівки, хлопець точно не мав», – згадує Гелліен.

Зійшло сонце. Поки авто спускалося лісовими хребтами над річкою Танана, Алекс задумано дивився на відкриті вітрам обшари торфовищ, що простягалися на південь. Гелліен гадав, чи не стрівся, бува, йому один із тих диваків зі сорока восьми нижніх штатів, що приїздять на північ, аби втілити в життя котрусь із легкодумних фантазій в стилі Джека Лондона. Аляска давно вабить до себе мрійників та невдах: людей, що сподіваються залатати діри в своїх душах недоторканою широчінню «останнього рубежа». Але глушина не знає жалю, її не цікавлять чийсь надії чи поривання.

«Людина "ззовні", вона ж як... – протяжно мовить Гелліен, добираючи звучних слів, – бере примірник журналу "Аляска", недбало його гортає й ловить себе на думці: "А чому б мені не чкурнути туди? Істиму що Бог пошле і хоч трохи поживу по-справжньому". Та коли вони приїздять сюди й потрапля-

ють у справжню глушину, то бачать, що все зовсім не так, як писали в журналі. Річки тут широкі та стрімкі, комарі готові зжертви заживо, а місцевість бідна на дичину. Життя в хащах – це вам не пікнік».

Від Фербенкса до початку парку Деналі дві години їзди. Що більше вони розмовляли, то менше Алекс скидався на божевільного. Він був приємний і, здається, добре освічений. Хлопець засипав Гелліена продуманими питаннями про те, яка дрібна звірина водиться на цих землях, які ягоди придатні до споживання – «і про таке подібне».

Але Гелліен таки занепокоївся. Алекс обмовився, що єдиний харч у його наплічнику – чотири з половиною кілограми рису. Його спорядження було явно замало для виживання у суворох умовах глибинки, де у квітні зазвичай ще лежав товстений шар снігу. Гірські черевики з дешевої шкіри не могли захистити ні від води, ні від холоду. Дуло рушниці 22 калібру було замале, щоби підстрелити великого звіра – лося чи оленя карибу, а він мусив би полювати на них, щоб надовше затриматись у цих краях. Він не мав ані сокири, ні засобу від комах, ні снігоступів чи компаса. Єдиним засобом для орієнтації на місцевості була пошарпана мапа автодоріг штату, яку він хапонував на якійсь заправці.

Через півтори з гаком сотні кілометрів від Фербенкса дорога почала підніматися до півніжжя Аляскинського хребта. Алекс дістав свою нехитру мапу й указав на червону пунктирну лінію, що пересікала шлях поблизу шахтарського містечка Хілі. Нею було позначено маршрут під назвою Стемпедська стежка. Він використовувався так рідко, що на більшості дорожніх мап Аляски його навіть не позначали. А от на Алексовій мапі ця переривчаста лінія змійкою вилася на захід від шосе Парк на відстань близько шістдесят кілометрів, а тоді зникла посеред бездоріжжя на півночі

гори Мак-Кінлі. Алекс зізнався Геллієну, що саме туди він наміряється дістатися.

Геллієну план автостопника видався нерозсудливим, тож він і так і сяк пробував відмовити його: «Я сказав йому, що в місцях, куди він прямує, полювати непросто, і буває, що мисливці не мають здобичі по кілька днів. Це не допомогло, тож я спробував налякати його розповідями про диких ведмедів. Сказав, що рушниця двадцять другого калібру може хіба розлютити, а не вбити ведмедя грізлі. Та Алекса це не злякало. Він лише сказав: «То вилізу на дерево». Я пояснив, що в тій частині штату немає великих дерев, а така тонконіжка як чорна ялина зламається, щойно ведмідь на неї дмухне. Та його це анітрохи не збентежило. Він на все мав готові відповіді».

Геллієн запропонував Алексу проїхатись із ним до Анкоріджа й купити йому пристойне спорядження, а тоді завести туди, куди хлопець збирався.

«Та ні, дякую, – відказав на це Алекс. – Вистачить і того, що я вже маю».

Геллієн спитав, чи має він дозвіл на полювання.

«Трясця, звісно, що ні, – презирливо усміхнувся Алекс. – Те, як я добуваю собі їжу, – моє діло і влади не стосується. До біса їхні дурнуваті правила».

Коли ж Геллієн запитав, чи знають про його наміри батьки або друзі, чи є у тому світі хоч хтось, хто здійме тривогу, якщо від хлопця довго не буде звісток, Алекс спокійно заперечив: ні, про його плани не знає ніхто, а з сім'єю він взагалі не спілкувався вже років зо два. «Та я цілком певен, – запевнив він Геллієна, – що зі мною не трапиться нічого такого, з чим я не зміг би впоратися».

«Його настільки поглинула ця ідея, що мої слова були як горохом об стіну, – пригадує Геллієн. – Він вже все собі

вирішив. Фанатик, не інакше. Якби я мусив описати його одним словом, це було б «одержимий». Хлопець дочекатися не міг, поки ми доїдемо, й він зможе вирушити, куди надумав».

Через три години після виїзду з Фербенкса Геллієн звернув із шосе й скерував свій старенький позашляховик на засніжену бічну дорогу, що вела донизу. Перші кілька кілометрів Стемпедська стежка мала рівне покриття, а серед заростей ялин та осик проглядалися поодинокі хижки. Та коли остання дерев'яна халупа лишилася далеко позаду, дорога різко погіршилася. Закинута, розмита весняними паводками й заросла вільхою, вона стала геть непрохідною.

Улітку цей шлях був поганеньким, та все ж проїзним, а зараз рухатися ним заважало зо півметра розкислого весняного снігу. Кілометрів через п'ятнадцять після з'їзду з шосе Геллієн зупинив авто на верхівці невеличкого пагорка – аби не застрягнути десь по дорозі нижче. На південному заході, скільки сягало око, виблискували заледенілі верхогір'я найвищого гірського хребта Північної Америки.

Алекс наполіг, щоб Геллієн узяв його годинник, гребінець та всі його гроші – 85 центів дрібними монетами. «Не потрібні мені твої гроші, – опирався той, – та й годинник я маю».

«Якщо не візьмете, я його просто викину, – жваво заперечив Алекс. – Не хочу знати, котра зараз година. Не хочу знати, ні який тепер день, ні де я є. Все це цілком неважливе».

Коли Алекс виходив із фургона, Геллієн витягнув з-поза крісла пару старих робочих гумаків, наполягаючи, щоб хлопець взяв їх. «Йому вони були завеликі, – згадує Геллієн, – та я сказав: «Натягай їх на дві пари шкарпеток, то ноги бодай якийсь час будуть сухими й теплими»».

«Скільки я вам винен?»

«Про це не турбуйся», – відказав Гелліен. А тоді простягнув парубку клаптик паперу зі своїм номером телефону, що його Алекс обережно запхнув до свого нейлонового гаманця.

«Як виберешся звідти живим, подзвони – домовимось, як ти повернеш мені гумаки».

Дружина Гелліена дала йому на дорогу кілька бутербродів зі сиром і тунцем та ще пакет кукурудзяних чипсів – він умовив хлопчину взяти собі ті харчі. Алекс дістав зі свого наплічника камеру й попросив Гелліена сфотографувати його з рушницею на плечі на початку засніженої стежки, якою, широко всміхаючись, потім і пішов у далечінь. Це було у вівторок, 28 квітня 1992 року.

Гелліен розвернув фургон і повернувся до шосе Паркс, ідучи далі до Анкоріджа. За кілька кілометрів він дійшов до невеликого містечка Хілі, де розташований відділок поліції штату Аляска. Гелліен замислився, чи не спинитися тут і не розповісти офіцерам про Алекса, але передумав. «Я вирішив, що хлопець собі порадить, – каже він. – Вважав, що Алекс, найімовірніше, швидко зголодіє та повернеться назад на шосе. Так вчинив би кожен при здоровому глузді».